

ŽIVOTNO UGROŽAVAJUĆA HITNA STANJA

A) SRČANI UDAR

Prepoznavanje:

- jako stezanje i bolovi u prsima, bol koja se širi u jednu ili obje ruke, lopatice, vrat ili donju čeljust
- nedostatak daha
- nelagoda i bol u gornjem dijelu trbuha, nalik na probavni poremećaj
- iznenadna vrtoglavica ili nesvjestica
- iznenadni kolaps, bez upozorenja
- strah od smrti
- pepeljasta koža i plave usne
- brz, slab i nepravilan puls
- obilno znojenje
- žestoko hvatanje daha

Što učiniti?

- pobrinite se da se osoba udobno smjesti u polusjedećem položaju i umirite je
- pozovite hitnu medicinsku službu (**194** ili **112**) ili liječnika obiteljske medicine
- ako je osoba pri svijesti dajte joj da prožvače 1 tabletu Aspirina® (acetilsalicilna kiselina), a ako ima tablete ili sprej za anginu pectoris (npr. Tinidil®, Nitrolingual®) neka slobodno uzme
- pratite i bilježite životne funkcije – razinu svijesti, disanje i puls, do dolaska pomoći

Upozorenje:

- budite spremni da osoba kolabira bez upozorenja
- ako osoba izgubi svijest, otvorite joj dišni put i provjerite disanje
- ako diše i izgubi svijest - okrenite je na bok
- ako ne diše – započnite kardiopulmonalnu reanimaciju (KPR)

B) MOŽDANI UDAR

Prepoznavanje:

- mlohavost lica (neravnomjernost pomicanja usta, obješenost usnog kuta ili kapka)
- slabost u rukama (oboljela osoba može podići samo jednu ruku)
- govorne poteškoće (ne može razgovijetno govoriti)
- iznenadna slabost ili utnulost lica, ruke ili noge (jedostrano ili obostrano)
- iznenadni gubitak ili zamagljenje vida (jednostrano ili obostrano)
- iznenadne poteškoće s govorom
- iznenadna smetenost
- iznenadna jaka glavobolja bez očitog uzroka
- vrtoglavica, nestabilnost ili iznenadni pad

Što učiniti:

- pozovite hitnu medicinsku službu (**194** ili **112**) ili liječnika obiteljske medicine
- umirite osobu, pratite i bilježite životne funkcije – razinu svijesti, disanje i puls, do dolaska pomoći

Upozorenje:

- nemojte osobi dati ni jesti i piti jer postoji mogućnost gušenja
- ako osoba izgubi svijest, otvorite joj dišni put, provjerite disanje i pripremite se za kardiopulmonalnu reanimaciju (KPR)

C) ANAFILAKTIČKI ŠOK

Prepoznavanje:

- tjeskoba
- crvena koža išarana osipom koji svrbi i crvene suzne oči koje svrbe
- natečene šake, stopala i lice, natečeni podočnjaci
- bolovi u trbuhu, povraćanje i proljev
- otežano disanje – od stezanja u prsima do jakih poteškoća (soptanje i hvatanje daha)
- natečeni jezik i grlo
- osjećaj paničnog straha
- smetenost i uzbuđenost
- znakovi šoka koji vode u nesvjesticu

Što učiniti:

- pozovite hitnu medicinsku službu (**194** ili **112**)
- provjerite da li osoba ima lijek protiv alergije (antihistaminik ili bronhodilatator) koji je već prije uzimao
- ako je blijeda, i orošena znojem, polegnite je i podignite noge kao kod zbrinjavanja šoka

Upozorenje:

- paziti na stanje svijesti, otvoriti dišni put, provjeriti disanje i pripremite se zakardiopulmonalnu reanimaciju u (KPR) ako ne diše

D) GUŠENJE

1. Gušenje kod odraslih i djece (od 1 do 15 godina):

Pitajte osobu: "Gušite li se?"

Prepoznavanje:

- Djelomično začepljenje: - otežan govor, kašljanje i disanje
- Potpuno začepljenje: - osoba ne može govoriti, ni kašljati ni disati, cijanoza
- naposljetku gubitak svijesti

Što učiniti?:

- potaknite osobu na kašalj – ako ne uspije prijedite na slijedeće;
- nagnite osobu prema naprijed. Odraslu osobu udarites nažno do 5 puta po leđima između lopatica donjim dijelom dlana, a dijete udarite oštrim udarcima – ako ne uspije prijedite na slijedeće;
- stanite iza unesrećene osobe - djeteta. Objumite je objema rukama i stavite jednu šaku između njenog pupka i donjeg dijela prsne kosti. Uхватite šaku drugom rukom i utisnite je jako prema unutra i gore do 5 puta;
- pozovite hitnu medicinsku službu (**194** ili **112**), te nastavljajte ponavljati korake do dolaska pomoći ili dok ne izgubi svijest

Upozorenje:

- paziti na stanje svijesti, otvoriti dišni put, provjeriti disanje i pripremite se za kardiopulmonalnu reanimaciju (KPR)
- nemojte prstima pretraživati usta prilikom pregleda
- ostati u kontaktu s medicinskim osobljem ukoliko je moguće

2. Gušenje kod dojenčadi (do godine dana)

Prepoznavanje:

- Djelomično začepljenje: - dojenče može kašljati, ali teško diše i teško se glasa
- Potpuno začepljenje: - dojenče ne može kašljati, glasati se i disati, cijanoza
- naposljetku gubitak svijesti

Što učiniti?:

- Ako dojenče ne može kašljati i disati, polegnite ga licem prema dolje na svju podlaticu usmjerivši glavu prema dolje. Dajte mu do 5 udaraca po leđima između lopatica donjim dijelom dlana čvrsto podupiravši tijelo i glavu donjom rukom
- Zatim okrenite dojenče duž svoje podlaktice s licem prema gore te mu pregledajte usta. Izvadite vidljive uzroke začepljenja. Ako se gušenje nastavi prijedite na slijedeći korak
- Dojenčetu glavu spustite ispod razine njegovih nogu dok leži poduprto na podlaktici ležeći na leđima. Stavite vrhove 2 prsta na donju polovinu dojenčetu prsne kosti, za širinu prsta ispod bradavica, te primijenite 5 jakih pritisaka, gurajući prste prema unutra i prema glavi – dolje.
- pozovite hitnu medicinsku službu (**194** ili **112**), te nastavljajte ponavljati korake do dolaska pomoći ili dok ne izgubi svijest

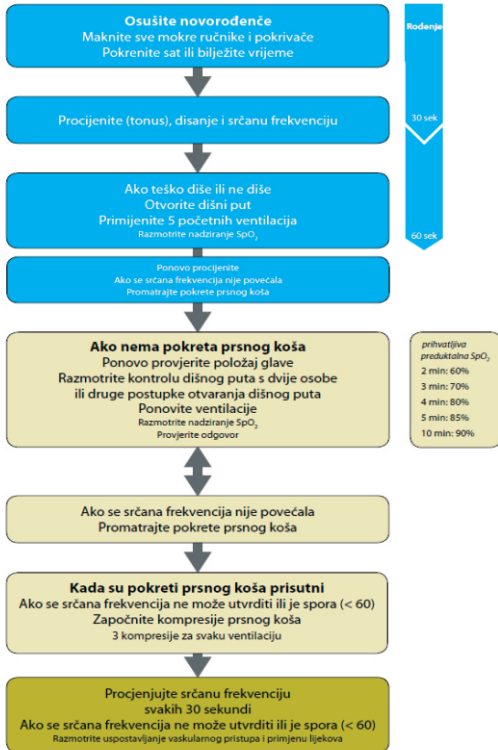
Upozorenje:

- paziti na stanje svijesti, otvoriti dišni put, provjeriti disanje i pripremite se za kardiopulmonalnu reanimaciju (KPR) ako ne diše
- nemojte prstima pretraživati usta prilikom pregleda
- ostati ustalnom kontaktu s medicinskim osobljem ukoliko je moguće
- ne primjenjivati pritiske na trbuh dojenčeta

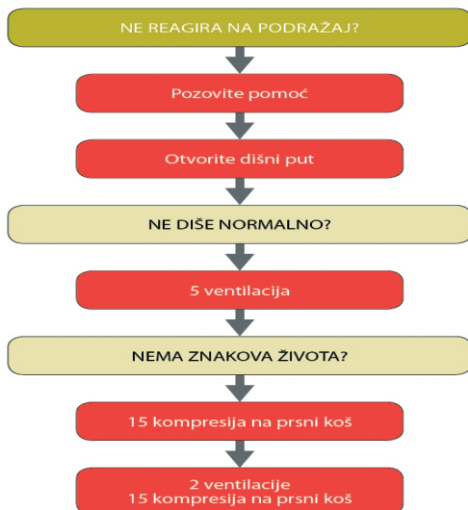
Održavanje života novorođenčeta

TIJEKOM SVIH FAZA SE ZAPITAJTE: TREBATE LI POMOĆ?

Osnovno održavanje života djece

Zdravstveni djelatnici koji imaju dužnost odgovoriti na poziv

Nakon 1 minute KPR pozovite službu hitne medicinske pomoći (ili 112) ili tim za reanimaciju

Osnovno održavanje života i automatska vanjska defibrilacija

Provjerite reagira li na podražaje

Nježno protresite
Glasno pitajte: "Jeste li dobro?"

Ako ne odgovara

Otvorite dišni put i provjerite disanje

Ako ne diše normalno ili uopće ne diše

Ako diše normalno

Pozovite 94 (112), potražite i donesite AED

Odmah započnite KPR

Položite svoje dlanove na sredinu bolesnikovog prsnog koša

Primijenite 30 kompresija na prsni koš

• Snažno pritisnite prsni koš najmanje 5 cm u dubinu frekvencijom od najmanje 100/min

• Svojim usnama obuhvatite bolesnikova usta

• Ravnomjerno upuhajte zrak dok se ne odigne prsni koš

• Nakon spuštanja prsnog koša, ponovo upuhnite

• Nastavite KPR

* Postavite bolesnika u bočni položaj

* Pozovite 94 (112)

* Redovito provjeravajte diše li bolesnik i dalje normalno

KPR 30:2

Uključite AED i pričvrstite velike samoljepljive elektrode

Odmah slijedite glasovne upute

Jednu veliku samoljepljivu elektrodu pričvrstite ispod lijeve pazušne jame

Drugu veliku samoljepljivu elektrodu pričvrstite ispod desne ključne kosti, uz prsnu kost

Ako je prisutno više spašavatelja: ne prekidajte KPR

Odmaknite se i defibrilirajte

Nitko ne smije dodirivati bolesnika

- tijekom analize ritma

- tijekom defibrilacije

Ako se bolesnik počne buditi: počne se micati, otvori oči ili počne normalno disati, prekinite KPR
Ako je još uvijek bez svijesti, postavite ga u bočni položaj*

Najčešća životno ugrožavajuća hitna stanja s osvrtnom na osnovnu kardiopulmonalnu reanimaciju (KPR) kod odraslih, djece i novorođenčadi

Automatska vanjska defibrilacija (AVD)

bacc.med.teh. Stjepan Petričević
med.teh. Robert Šafran